

:: اطلاعات مصوبه ::

شماره	۸۱
عنوان	مبانی، اصول، اهداف و سیاست‌های حاکم بر نظام تعلیم و تربیت حوزه‌های علمیه خواهران
تصویب	۹۵/۰۳/۲۶
ابلاغ	۹۵/۰۴/۲۰

:: متن مصوبه ::

مقدمه: در راستای بازطراحی نظام‌های کارکردی از جمله نظام تعلیم و تربیت حوزه‌های علمیه خواهران، بر اساس مبانی نظری، اصول، اهداف و سیاست‌های کارکردی مدون و مصوب، مجموعه «مبانی، اصول، اهداف و سیاست‌های حاکم بر نظام تعلیم و تربیت حوزه‌های علمیه خواهران» به شرح ذیل تصویب گردید.

فصل اول: مبانی

الف) مبانی عام

۱. همه‌چیز در عالم هستی تحت ربوبیت تکوینی الهی است و تن‌ها خدای متعال است که دارای ربوبیت تشریحی نسبت به موجودات مختار است.

۲. کل هستی دارای غایت و هدف واحد است و هر کاری در جهان با اراده الهی انجام می‌شود و دارای هدفی حکیمانه است.

۳. خداوند متعال عادل است و پاداش و عقاب هر کسی را بر اساس رفتارهای اختیاری و استحقاق وی اعطا می‌کند.

۴. عقل، در کنار حجت ظاهری یعنی پیامبران «صلوات الله علیهم اجمعین» و ائمه اطهار «علیهم السلام»، حجت درونی خداوند بر بندگان است و انسان‌ها در پیشگاه الهی بر اساس این دو حجت مسئول هستند.

۵. هدف انسان که موجودی مختار، مسئول و کمال‌جو است، دستیابی به کمال است.

۶. زندگی دنیوی انسان، مقدمه‌ای برای زندگی اخروی است و انسان‌ها علی‌رغم تفاوت در ظرفیت‌ها و قابلیت‌ها، در مسیر حرکت به سمت زندگی اخروی و کمال نهایی، نیازمند وحی و راهنما هستند.

۷. قرآن، کتاب آسمانی پیامبر اسلام، برای هدایت بشر به سمت زندگی اخروی و کمال نهایی است که مصون از تحریف و مبنای علم و عمل اسلامی است.

۸. پیامبر اسلام، آخرین پیامبر الهی می‌باشند که از جانب خدای متعال مأمور به تلقی، ابلاغ و تبیین وحی، تعلیم و تزکیه، هدایت انسان‌ها، رهبری جامعه و تشکیل حکومت بوده‌اند و خدای متعال، ایشان را به‌عنوان اسوه و راهنما برای بشریت معرفی کرده‌اند.

۹. امامان معصوم «علیهم السلام»، جانشینان بر حق پیامبر اکرم «صلی الله علیه و آله» در تبیین و ترویج دین و راهبری عام جامعه اسلامی می‌باشند و سنت و سیره آنان حجت است.

۱۰. تبیین و ترویج دین و هدایت جامعه در زمان غیبت امام معصوم بر عهده علماء دین است.

۱۱. اداره جامعه اسلامی در زمان غیبت امام دوازدهم «عج»، بر عهده ولی فقیه است.

۱۲. دین مبین اسلام که مجموعه‌ای از عقاید، احکام و اخلاق است، سعادت و کمال حقیقی فردی و اجتماعی و دنیوی و اخروی انسان را تأمین می‌کند.

۱۳. دین اسلام از رسالت فرد سازی، استحکام و تعالی خانواده، تعالی جامعه، ایجاد حاکمیت و تمدن سازی برخوردار است و این حقیقت، در نبوت، امامت و ولایت فقیه تجلی یافته است.

۱۴. از دیدگاه اسلام، همه انسان‌ها دارای کرامت تکوینی بوده و قابلیت کرامت اکتسابی دارند.

۱۵. انسان‌ها در ظرفیت‌ها، استعدادها و قابلیت‌ها با یکدیگر تفاوت دارند.

۱۶. زن و مرد در جایگاه انسانی و ارزشی برابر و بر اساس تفاوت‌های جسمی، روانی و کارکردهای خاص زنانه و مردانه باهم متفاوت‌اند.

۱۷. زن و مرد در کسب معرفت و ارزش‌های اخلاقی و معنوی برابر و متناسب با جنس خود دارای حقوق و تکالیف هستند.

۱۸. زن و مرد در رشد و تعالی وجودی، دارای تأثیر و تأثر متقابل بر یکدیگر هستند.

۱۹. زنان دارای حق تحصیل، تولید و گسترش و ترویج علم و فرهنگ هستند.

۲۰. باورها، اعتقادات و نگرش‌ها در شکل‌گیری و استقرار فرهنگ، نقش محوری دارند.

ب) مبانی خاص

۱. تربیت اسلامی، همه ابعاد و ساحات انسانی را در برمی‌گیرد.

۲. خانواده در بینش اسلامی هسته اصلی تشکیل جامعه، مهم‌ترین رکن در تربیت انسان و فرهنگ‌سازی جامعه و زمینه‌ساز تمدن است.
۳. در اسلام رویکرد تکاملی و تعاملی میان اعضای یک خانواده، زمینه‌ساز اصلی تحقق مقاصد و غایات کلان خانواده و عامل موفقیت در شکل‌گیری شخصیت انسان است.
۴. ایمان، رعایت اخلاق، رفتار و حقوق اسلامی، عناصر بنیادین در استحکام، اعتلا و کارآمدی خانواده می‌باشند.
۵. همسری و مادری مهم‌ترین نقش زنان بوده و در استحکام و اعتلای بنیان خانواده، تأثیر اساسی دارند.
۶. رشد علمی و تعالی شخصیتی زنان در ایفای مطلوب نقش همسری، مادری و نقش‌های اجتماعی تأثیرگذار است.
۷. زنان به‌ویژه دانش‌آموختگان حوزوی دارای نقش و مسئولیت علمی و اجتماعی متناسب با ویژگی‌ها و اقتضات خود هستند.
۸. انقلاب اسلامی با گشودن عرصه‌های جدید در فعالیت‌های اجتماعی، سیاسی و فرهنگی بانوان، نقش اساسی را برای حضور آنان در اعتلای نظام اسلامی ایجاد کرده است.
۹. بانوان نخبه حوزوی در پاسداری از مرزهای اعتقادی و دینی دارای مسئولیت ویژه‌اند.

فصل دوم: اصول حاکم

۱. انطباق با مبانی اسلامی تعلیم و تربیت و توجه به دیدگاه‌های حضرت امام «ره»، مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی» و مراجع عظام تقلید «دامت برکاتهم»؛
۲. جامعیت، انسجام و هماهنگی در سیاست‌گذاری، طراحی و اجرای نظام تعلیم و تربیت با اتخاذ راهبردها و رویکردهای جامع و هم‌افزا در عرصه‌های آموزشی، تربیتی و پژوهشی؛
۳. جامعیت نظام تعلیم و تربیت در ساحت‌های تبیین، ترویج، تحقیق و تفقه دین؛ متناسب با استعداد طلاب و نیازها با تأکید بر پاسخگویی به نیازهای ویژه خانواده و زنان؛
۴. حفظ و کاربست سنت‌های اصیل و میراث گران‌سنگ و مزایای حوزه‌های علمیه تشیع در عرصه تعلیم و تربیت؛
۵. حفظ هویت زن و رعایت ویژگی‌ها، نیازها و اقتضات خاص جنسیتی در نظام تعلیم و تربیت؛
۶. اعتباربخشی تحصیلات حوزوی خواهران به‌منظور نقش‌آفرینی مؤثر دانش‌آموختگان در مسئولیت‌ها؛
۷. ابتدای زیرنظام‌ها و برنامه‌های تعلیم و تربیت بر تنوع‌بخشی و تناسب با اقتضات و ظرفیت‌های خواهران طلبه و نیازهای منطقه‌ای، ملی و فراملی با تأکید بر نیازهای حوزه، جوامع و نظام اسلامی؛
۸. محوریت علوم حوزوی و معارف اسلامی در طراحی رشته‌ها و گرایش‌ها و توجه به میزان سهم هر یک در تأمین مأموریت‌های حوزه‌های علمیه؛
۹. ابتدای سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های علمی و فرهنگی بر تحقیقات علمی بر اساس مبانی و معارف اسلامی؛
۱۰. حفظ و نهادینه‌سازی پویایی نظام تعلیم و تربیت و ارتقای مستمر آن؛
۱۱. توجه به تهذیب نفس و ارتقای توانمندی‌های رفتاری و عملی در طلاب، اساتید، مدیران و کارکنان؛
۱۲. حاکمیت اخلاق و معنویت بر کلیه فرآیندها و کارکردها؛
۱۳. رعایت زی‌طلبگی و شئونات حوزه به‌ویژه حجاب و عفاف در تمامی فعالیت‌ها؛
۱۴. نهادینه‌سازی تولید علوم اسلامی در نظام تعلیم و تربیت؛

فصل سوم: اهداف

۱. تربیت بانوان عالم، مؤمن، مهذب، متعهد، بصیر، انقلابی، متخلق، آگاه و وظیفه‌شناس در ایفای وظیفه مادری و همسری و پاسداری از تحکیم و تعالی خانواده؛
۲. تربیت بانوان متخصص و کارآمد در راستای تحقق رسالت و مأموریت‌های حوزه‌های علمیه در عرصه‌های:
 - تبلیغ و ترویج فرهنگ و معارف اسلام ناب در سطوح و ساحت‌های مختلف؛
 - تعلیم و تربیت در حوزه‌های علمیه و سایر جوامع علمی - فرهنگی؛
 - تحقیق و پژوهش، نظریه‌پردازی و اجتهاد در عرصه علوم اسلامی - انسانی؛
 - راهنمایی و مشاوره در عرصه‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی؛
 - مدیریت و راهبری امور و مراکز علمی، فرهنگی، تبلیغی و آموزشی.

فصل چهارم: سیاست‌ها

۱. تأکید بر تعیین مقاطع و سطوح تحصیلی نظام تعلیم و تربیت با توجه به سطوح دانشی و کارآمدی طلاب و امکان فارغ‌التحصیلی در هر یک از مقاطع تحصیلی؛

۲. لزوم تعیین مقاطع و سطوح تحصیلی بر اساس مراتب تأمین بنیان‌های اعتقادی، ملکات اخلاقی و توانمندی‌های علمی و مهارتی طلاب و پاسخگویی به نیازهای جوامع و نظام اسلامی؛
۳. اهتمام به رشد و ارتقاء متوازن طلاب در ابعاد «اعتقادی»، «اخلاقی»، «علمی» و «مهارتی» در هر مقطع؛
۴. اهتمام به ایجاد و به‌کارگیری نظام جامع و متوازن ارزشیابی در ساحت‌های اخلاقی، علمی و مهارتی؛
۵. برخورداری از تنوع در رشته‌های علمی مبتنی بر علوم و معارف اسلامی؛
۶. اهتمام به شناسایی و جذب فعال در پذیرش و شایسته‌گزینی، با تأکید بر جذب و گزینش استعداد‌های برتر؛
۷. اولویت بومی‌گزینی، بر اساس نیازهای عام منطقه‌ای به‌استثنای حوزه علمیه قم و مراکز مشابه؛
۸. اهتمام به پذیرش داوطلبان به میزان تأمین نیازهای معطوف به مأموریت‌های حوزه‌های علمیه؛
۹. تأکید بر پرورش استعداد‌های جسمی و روحی طلاب؛
۱۰. توجه ویژه به شناسایی، پرورش، حمایت و بهره‌گیری از استعداد‌های برتر؛
۱۱. اهتمام به نهادینه‌سازی فرهنگ آزاداندیشی، نوآوری، تفکر خلاق و پژوهش در چارچوب قواعد علمی؛
۱۲. اهتمام به استعدادیابی و هدایت استعداد‌ها در عرصه‌های متنوع تعلیم و تربیت؛
۱۳. اهتمام به رصد تحولات و جریان‌های علمی، فکری، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی؛
۱۴. توجه ویژه به انسجام و هماهنگی نظام‌مند میان عناصر و مؤلفه‌های تأثیرگذار بر فرآیند تربیت طلاب؛
۱۵. اهتمام به بهره‌گیری از نخبگان و شخصیت‌های علمی و تربیتی با اولویت بانوان در سطوح مختلف سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و اجرا؛
۱۶. توجه مستمر به حاکمیت و تقدم اخلاق و معنویت بر کلیه فرآیندها و کارکردها؛
۱۷. اهتمام ویژه به پرورش قدرت فهم، تعقل و استنباط و پرهیز از حفظ محوری؛
۱۸. توجه به توزیع عادلانه فرصت‌ها و امکانات تحصیل برای کلیه بانوان واجد شرایط متقاضی فراگیری فرهنگ، علوم و معارف اسلامی؛
۱۹. تأکید ویژه بر تربیت مؤثر طلاب در مناطق دارای تنوع مذهبی، قومی و فرهنگی؛
۲۰. اهتمام به تسهیل و سرعت بخشی منطقی به فرآیندهای تعلیم و تربیت در عین کارآمدسازی آن‌ها؛
۲۱. توجه به به‌کارگیری اساتید متعهد، شایسته و کارآمد و ارزشیابی و ارتقا مستمر توانمندی‌های علمی، مهارتی و اخلاقی آن‌ها؛
۲۲. توجه به نقش خانواده و بهره‌گیری از ظرفیت آن در رشد علمی و اخلاقی طلاب؛
۲۳. تأکید بر ارزیابی و بهبود برنامه‌های تعلیم و تربیت به‌منظور پویایی و توجه به نیازهای روز جامعه؛
۲۴. توجه به نقش‌ها و مسئولیت‌های فردی و اجتماعی طلاب به‌ویژه نقش محوری آن‌ها در تحکیم بنیان خانواده در تهیه و اجرای برنامه‌های آموزشی و تربیتی در راستای پیشرفت علمی و اخلاقی؛
۲۵. اهتمام به حفظ و بالندگی فرهنگ جهادی و انقلابی در عرصه تعلیم و تربیت و تقویت روحیه دفاع از عقاید و ارزش‌های اسلامی و انقلابی.